

NÉPNEVELŐK LAPJA

NEVELÉS-OKTATÁSÜGYI SZAKKÖZLÖNY.

Felelős szerkesztő: **SOMLYAY JÓZSEF.**

<p>Laptulajdonos: A „Népnevelők Budapesti Egyesülete.”</p> <p>Megjelenik e lap minden szombaton. Előfizetési ára: Egész évre 4 frt Fel évre 2 frt Negyed évre 1 frt</p> <p>Pályázatok és egyéb hirdetések petit soronként 10 krral számíttatnak. — Kéziratok nem küldetnek vissza. —</p>	<p>Kiadó: LAMPEL ROBERT (Wodianer F. és Fiai) Andrássy-ut 21. szám.</p> <p>A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz: Budapest, I., Alkotás-utca 19. sz., előfizetési pénzek, reklamációk és hirdetések a kiadóhoz: LAMPEL RÓBERT (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedése, Andrássy-ut 21. szám alá küldendők.</p>
<p>TARTALOM: Munka előtt. — A tanítói állás biztosítása s a szolgálati viszony szabályozása. NAGY LAJOS. — Az Eötvös-alap-jövő gondozása érdekében. LÁNG MIHÁLY. — A tanuló egyénisége. EMBER JÁNOS. — Tárca: Hangok az éjből. JUPPITER. — A IV. egyetemes tanitógyűlés rendező-bizottságából. — Az egyetemes gyűlés napjaiból. — Irodalom. — Iskolai értesítők. — A végrehajtó-bizottság ügyiratai. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek.</p>	

Munka előtt.

— Üdvözet a IV. egyetemes tanitógyűlés tagjaihoz. —

Testvéri szeretettel öleljük keblünkre országunknak az egyetemes tanitógyűlésre feljövő tanítóit. Az Isten hozza őket körünkbe!

A nagy napok előtt állunk, az ünnep és a komoly munka küszöbén. Nagy napok reánk nézve az egyetemes gyűlés napjai, valódi sátoros ünnepe a magyar kultúra alapvető munkásainak. Áldozni fogunk e napokon az ügy és kartársi szeretet oltarain. Hogy Isten előtt fogatosak legyenek aldozataink, igaz szívvel, tiszta érzelmekkel járuljunk az oltárokhöz.

Mi, fővárosi tanítók, ilyen szívvel, ilyen érzelmekkel vezetünk benneteket, szeretett vidéki kartársak, az ünnep és komoly tevékenység lelekemelő napjain. Édes mindnyájunk és az ügy mindenekfelett álló érdekében csak arra kérünk benneteket, hasonló érzelmekkel kövessetek bennünket a vezetés rögs útjain. Ti biztatók ránk a vezetés tisztét, csak önmagatokhoz maradtok hívek, midőn bizalommal fogtok velünk kezét közéleti tevékenységünk e nevezetes napjain.

Mi bizalommal, szeretettel, fokozott önérzettel fogadunk benneteket. Felemeli szívünket a látvány, melyet feljöveteletek, az igaz ügy lobogója közé csoportosulástok nyújt. Hatványozza gyenge erőnket, elti önbizalmunkat, felvillanyozza a megpróbáltatások nehéz óraiban meg-megladó idegeinket annak a szellemi és erkölcsi erőnek a szemlélete, melyet ti az ország különböző részeiből magatokkal hoztok.

Rajta leszünk, hogy e megbecsülhetetlen kincsek szeretett nemzetünk és édes mindnyájunk javára mennél nagyobb sikerrel értékesíttessenek. Bizunk bennetek és magunkban, szeretett kartársak; hisszük, hogy

☛ Lapunk e számához egy negyed ív melléklet van csatolva. ☛

reményeink teljesedésbe mennek. S ha ez meglesz, Ti oly kincseket visztek vissza cserébe bizalmatok, szellemi és erkölcsi javaitokért, melyek benső érték tekintetében fölül fogják mulni áldozataitokat.

E számra és erkölcsi tulajdonaira nézve egyaránt — hatalmas gyűlés az erőnek szunnyadó, vagy elnyomott érzelmeit fogja sziveitekben feléleszteni. Felemelt fővel, a jövőbe vetett tántoríthatatlan hittel fogtok visszamenni városaitok- és falvaitokba, hogy az erkölcsi erőnek megszaporitott kincseit önmagatok és környezetetek javára felhasználhassátok.

Ne engedjétek, hogy a kishitőség férgé szivetekbe egye magát. Tekintsen lelki szemetek a szomorú, a mélyen lealázó multba és nézze a jelent. Látni fogjátok, hogy a ki hiszen, a ki remél, nem épít a fővényre. De ha nem akartok messzire tekinteni, ha a mult szomorú kepei bánthanak szemeiteket, nézzétek önmagatokat, nézzétek e nagy-gyűlést és ismerjétek el, hogy az az ügy, melynek igénytelen munkásaiból ilyen hatalmas gyűlés jő össze, biztosan halad az isteni gondviselés által kijelölt czéljai felé. — Sursum corda!

A tanítói állás biztosítása s a szolgálati viszony szabályozása.

— A IV. egyetemes tanítógyűlésnek II. tétéle *) —

Legyen a tétel rövid czíme: »A tanítói állásnak és a tanítók szolgálati viszonyainak szabályzata.« a melyben legyen meghatározva:

I. A tanító előképzettsége és az oklevél értéke. — a) Mindenki, a ki a tanító-képző-intézetbe akar lépni, köteles a polg. vagy a középiskolában legalább 6 osztályt elvégezni; felvételi vizsga alapján csak azok vehetők fel, a kik a polgári vagy középiskola 4 alsó osztályáról bizonyítvánnyal bírnak. — b) A tanítóképző intézetek négy évfolyama elégséges; de a tanterv ugy állapíttassék meg, hogy a szaktudományokon kívül az I., II. és III. évfolyamokban a nyelvi és történeti, a mennyiségtani és természettudományi tárgyak épen olyan, vagy nagyobb terjedelemben taníttassanak, mint a középiskola 6., 7. és 8. osztályaiban. — c) Hagyassék meg a különböző felekezeteknek a tanítóképzés joga, de mondassék ki, hogy tanítókat csak az állam képesíthet olyformán, hogy a tanítóképezdek számaránya szerint az országban 2 vagy 4 tanítóképesítő-bizottságot állít fel. — d) Az így nyert tanítói oklevél egyenlő értékűnek mondassék ki az érettségi bizonyítvánnyal, a melylyel magasabb iskolákba is lehesen belépni.

II. A tanítói állások betöltése és biztosítása. — a) A próbatanítások töröltessenek el és szüntetessék meg az a szokás, hogy a tanítót felülvizsgálják. — b) Az ideiglenes alkalmazás is gyakorlatban van, és csak bizonyos számú próbaévek után véglegesíttetnek a tanítók; kérelmeztessek, hogy a kinevezés vagy választás véglegesen történjék. — c) A tanító életfogytig választott hivatalnok, a kit állásától — csak az 1868-ik évi 38. t. cz. 138. §-ában körülírt esetekben — lehet megfosztani vagy elmozdítani.

III. A tanítónak, mint szakembernek, jogai és köteleességei az iskolában

*) Felolvastatott és elfogadtatott a »Gömörmezei áll. tanítóegyesületnek Pelsőczön f. hó aug. 11. és 12. napjain tartott közgyűlésében.

és szakdolgozokban. — Az 1868. évi 38. t. cz. szellemében kiadott miniszteri utasítások és rendeletek e kérdést eléggé szabályozzák, mégis szükséges volna az iskolai rendtartást, a tanítónak viszonyát a növendékek, a szülők, az előljárók, az iskolaszékek, a tanfelügyelők, a fegyelmi hatóságok és a közoktatásügyi miniszterhez külön a szolgálati pragmatikában körülvonatolni, s egyuttal megadni a tanítósnak azt a jogot, hogy a tanterv módosítása alkalmából és egyéb tanügyi kérdésekben szakvéleménye meghallgattassék. — Ki kell mondani, hogy a tanítót szakdolgozokban csak szaktanfelügyelője bírálhatja felül.

IV. A tanítónak, mint embernek, jogi helyzete a társadalomban. — A polgárok által nyújtható kitüntetések a tanítók is elfogadassák; így választható legyen a tanító, — mint ez az 1868. évi 38. t. cikkben is mondva van, — községi, városi, megyei és országgyűlési képviselőnek. — A tanítónak is — mint honorácziornak állami egyenes adója kétszeresen számíttassék; adassék meg törvényileg az egyévi önkéntesség joga, s végre a tanítóknak, mint polgároknak, szabad egyesülése ne akadályoztassék, de egyuttal mondassék ki az is, hogy a tanító hivatala mellett minő állásokat nem tölthet be. Egyszóval a tanítósnak egyes törvényekben biztosított jogai itten összegezendők.

V. A tanítónak anyagi helyzete. — Az anyagi ügyek rendezését célzó határozatok itten sorolandók fel. Két intézkedés fontos és szükséges: — a) Adassék meg Magyarország összes néptanítóinak vallás és nemzetiségi külömbőség nélkül, — az 1868. évi 38. t. cz. 142. §-ában biztosított — tisztán a tanítóágért járó 300 frt minimum. — b) A 300 frt minimum tényleges megadásával egyidejűleg, a törvényhozás a tanítói fizetések minimumát 400 frtban, esetleg a helyi viszonyok figyelembe vételével egy nagyobb fizetési összegben állapítsa meg. — c) A törvényileg biztosított és biztosítandó minimum tisztán a tanítóág után járó fizetésnek tekintessék; melynél fogva azon tanító, a ki egyuttal kántori teendőket is végez, külön tiszteletdíjban részesüljön, vagyis a tanítóág a kántorságtól külömtessék el.

VI. A tanító nyugdíjazása. — Itten sorolandó fel minden törvényes intézkedés, a mely a tanítóág nyugdíjazására vonatkozik.

VII. A tanító fokozatos előléptetése. — a) Azon népiskolai tanítók, a kik lehetőleg többféle népiskolánál legalább 5 éven át sikerdusan és közmegelegedésre működtek, és a kiknek tehetségük, szorgalmuk és akaraterejük elég biztosítékul szolgálhat arra nézve, hogy a bennük helyezett bierzalomnak megtudnak felelni, az ilyen tanítók vizsgakötelezettséggel a felső nép- és polg. fiu- vagy leány-iskolához neveztesse ki. — b) Azon népiskolai tanítókból lett polg. isk. tanítók, a kik a polg. iskolánál legalább 4—5 éven át közmegelegedésre működtek, és a kik a vizsgai kötelezettségeiknek is eleget tettek, s végre a kik érdemeseknek és megfelelőeknek találtak, neveztesse ki tanítóképző-intézeti tanárokká. — c) S végre azon tanítóképző intézeti tanárok, a kik így az egyes népoktatási intézeteket gyakorlatilag megismerték, és a kiknek tudományos képzettségük, arra valósságuk és rájatermettségük, mindenben megfelelő, s még hozzá hivatás-érettel is bírnak, neveztesse ki tanfelügyelőkné; és hogy ez lehetővé tétessék, ne a járási tanfelügyelőségek, hanem általában a megyei tanfelügyelőségek szerveztesse ki, hogy minden vármegyében az iskolák számarányának megfelelőleg egy főtanfelügyelő, mint főnök mellé, több

tanfelügyelő neveztessek ki. — d) A tanfelügyelők főtanfelügyelőkké, és a kik ismét a közoktatásügyi miniszteriumban magasabb állásra legyenek kinevezhetők. Így lehet a tanítók fokozatos előléptetését a szolgálati pragmatikába beilleszteni és a szakszerű tanfelügyeletnek kérdését megoldani.

VIII A tanítók fegyelmi ügye. — a) A tanítók ellen indított fegyelmi vizsgálatoknál a vizsgálóbíró mindig szakember legyen. — b) Az 1848. évi 38. t. cz. 138. §-a értelmében, minden vármegye területén egy olyan fegyelmi bíróság alakíttassék, a melynek elnöke a fő tanfelügyelő, tagjai pedig megfelelő arányban szakemberek, tanítók legyenek, de tekintettel kell arra is lenni, hogy az egyes iskolafentartók szintén küldhessenek a fegyelmi bíróságba tagokat. — c) A fegyelmi bíróságok ítélete ellen a panaszos és panaszlott egyaránt folyamodhasson a közoktatásügyi miniszterhez.

S végül indítványozom, hogy küldjön ki a IV. orsz. tanítógyűlés kebeléből egy szűkebb körű (3—5 tagból álló) bizottságot azon utasítással, hogy a fenti pontok szemelött tartásával dolgozzon ki a »tanítói állásnak, és a tanítók szolgálati viszonyainak szabályzatát« — a legapróbb részletességgel, s az ugy kidolgozott munkát kinyomatva küldessék meg az ország összes tanító-egyesületének hozzászólás, javítás és bírálás végett; a beérkezett bírálatoknak alapján a kiküldött bizottság az egyesületek intentióinak megfelelőleg a javításokat eszközölje — s az így elkészült munkálatot azután terjessze be a IV. orsz. tanítógyűlés által kiküldendő végrehajtó bizottsághoz felülbírálat végett, a mely bizottság a teljesen kész munkálatot adja be a vallás- és közoktatási miniszter ő nagyméltóságának!

NAGY LAJOS.

Az Eötvös-alap jövő gondozása érdekében.

* — A IV. egyetemes tanítógyűlésre 8. tételtől kitzúve. *) —

Az Eötvös-alap ügye sokkal ismeretesebb tanítótársaim előtt, sem-hogy annak részletesebb ismertetésébe bocsátkoznom szükséges volna. Jól tudják azt szeretett ügypártosaim, hogy az Eötvös-alapból nyernek tanítóknak egyetemen és akadémiákon tanuló gyermekei ösztöndíjakat, évi segítségben részesülnek özvegy tanítónék s ezek gyermekei. Ennél szebb és üdvösebb intézményt alig alkothatott magának ezen ország tanítótsága. Ugyan ki támogassa collegáinknak támasz és minden vagyon nélkül hátramaradt családját, ha nem mi? Ki érzi át jobban tanítótársunk árván maradt családjának szükségét jobban, mint a tanító? Azt hiszem, hogy ilyen eszme felvirágoztatása egyedül és kizárólag a tanító érdekéhez áll legközelebb. A társadalom is napról-napra többet tesz értünk s a hozzánk tartozókért: a magas kormány is áldoz évről-évre tanítók ügyére, az Eötvös-alapra. Szegények vagyunk; nem tagadhatja senki, hogy a tanítók jobbainak tekintélyes száma szükségben él, csakugy tengődik. Vannak azonban sorainkban sokan, kik jólétnek örvendenek. Ezekhez fordulunk mi kérésünkkel, azt mondva, hogy évenként legalább 1 frtot hozzanak e szent ügy oltárára: a tanítóegyletekhez és főkegyletekhez intézzük kérésünket az elhagyottak

*) A »Délmagyarországi Tanítóegylet«-nek pancsovai főkegylete 1890. évi május hó 8-án tartott tavaszi közgyűlésében, melyen az egylet 130 tagja volt jelen, az összes tétéleket vita tárgyává tette s Láng Mihály egyleti tagnak, mint felolvasónak javaslatait egyhangulag elfogadta. Karner János, f. egyl. elnök.

nevében, hogy évenként egyleti bevételeikből néhány forintot ajánljanak fel az Eötvös alap céljaira.

Tanítói árvaházunk is van: ezt sem szabad mellőznünk. A tanítói árvaház célja épen olyan magasztos, épen olyan mélyen fekszik ennek gyökerei lelkeinkben, mint az Eötvös-alap feladata. 25.000-en vagyunk. Sorsunk nem a legjobb, de azért a gyakorlati élet tényeit figyelembe véve, mégis határozottan merem állítani, hogy Magyarország tanítósa nem olyan szegény, miszerint két ilyen ügyet ne volna képes úgy anyagi áldozatával, mint erkölcsi támogatásával a virágzás azon fokára emelni, a melyre nem csak e nemzet, de a külföld is a legnagyobb tisztelettel tekintene.

1. Határozottan a mellett foglalunk álláspontot, hogy az Eötvös-alap és árvaház ügye ezután is önállóan, egymástól függetlenül tartassék fenn.

2. A végrehajtó bizottság alakuljon át központi irodává, legyenek ennek rendes tisztviselői. A központi iroda költségeit viseljék a tanítóegyletek közösen. Amíg a központi irodának csak is e célra alkalmazott tisztviselői lehetnének, a választottaknak adjunk tisztességes jutalomdíjat.

3. A központi iroda vegye át az Eötvös-alap kezelését s az ellenőrzés gyakorlására kérjük fel egy részt a magas kormányt, más részt az egyetemes tanítógyűlésnek egy bizottságát, a mely a végrehajtó-bizottság helyébe lép.

4. Minden tanítóegylet alakítson a maga kebelében egy jótékonycélú bizottságot, a melynek feladata legyen az Eötvös-alap és árvaház ügyének előmozdítása gyűjtések s a gyűlések alkalmával rendezendő ünnepek bevételei által

5. Minden tanítóegylet szavazzon meg úgy az Eötvös-alapra, valamint az árvaházra évenként bizonyos adományt, mint pl. a pancsovai fiókegylet 10—10 frtot ad pénztárából e célokra.

6. A hol a tanító pénztintézet igazgatóságának tagja vagy társadalmi befolyásánál fogva hathat, eszközölje ki azt, hogy a pénztintézetek is az évi nyereségből egy csekély összeget szavazzanak meg a két intézménynek.

LÁNG MIHÁLY.

A tanuló egyénisége.

— A IV. egyetemes tanítógyűlés tagjainak figyelmébe ajánlva. —

Mikor én az elemi iskolába jártam, iskolánkban két gyermek sem volt »egy leczkén«. A hányan voltunk, ugyanannyi külön-külön leczkét mért ki tanítónk minden könyvből. Délután, vagy másnap előbb a »kikérdezés«, azután az »uj leczke« kimérése esett meg. Az utóbbiból azonban ritka legénynek jutott naponként. A »legelsőn« is megesett, hogy 2—3 kikérdezés után sem kapott új leczkét; a nagy többség ritkán részelt ebben a szerencsében, sokak elől teljesen »elfogyott« a leczke, sőt a következő esztendőben, közülök többen a harmadik évben, új könyvekből kaptak új leczkét. Tanítónknak ezt a »módszerét« én akkor igen természetesen találtam. sőt a szülők is megértették a mester ur hasonlatát, hogy »nem minden lúra lehet egyforma terhet rakni, ki mennyit bír, annyit ragasztunk hozzája«. Csak az »ekzáment«-kor volt egy-egy kis baj ezzel az életfilozófiával, mivelhogy némely szülőnek nem akart a fejébe

menni, miért legyen éppen az ő fia az a »lú«. a ki oly keveset, vagy semmit sem bir. De hát tanítóink ezeket is megvigasztalta: nagy esze van a fiúnak, csakhogy nincs egészen kifejlödve, majd a jövő esztendőben a legelső lesz belőle.

Mikor a tanítóképezdét elvégeztem, a »módszer« a »kis ujamban« volt, megint láttam affajta külön leczkés iskolákat és szörnyű módon megbotránkoztam a »vizözön előtti vén kostákon«, kik a nyilvános iskolázás legnagyobb s legkézzelfoghatóbb előnyét, a tömeges oktatást ily kritikán alól álló módon semmivé teszik.

Majd magam is nyilvános iskolába kerültem tanítónak, 11 év óta nyelem annak porát s most már úgy találom, mintha »volna valami« abban a vizözön előtti külön leczkésben. Valóban nem egyéb az, mint a tanuló egyéniségének ösztönszerű figyelemre méltatása az emlékező tehetőség gyakorlását illetőleg. Helyeselni ugyan nem lehet ezt a valóban vizözön előtti eljárást, de meg lehet érteni.

Beszélünk tulterhelésről, felszínességről, ajkainkon hordjuk az intensivitást, melyet az elemi iskolában meg akarunk valósítani, találgatjuk és próbálgatjuk a csodaszereket, melyekkel a nagy czélt elérhetnők, a közben pedig helyben maradunk, vagy észre alig vehető apró lépéseket teszünk előre. Úgy járunk el, mintha nem tudnók, hogy a világosan kimutatott nagy czél eléréséhez mindenki által könnyen kezelhető igen egyszerű nagy eszköz kell. Népiskolai oktatásunk intenzitásának legelső feltétele, hogy a tanító az iskolában minél többet s minél közvetlenebbül foglalkozhassék minden gyermekkel. Tehát egy, vagy kevés osztályt, kevés tanulóval kell bízni egy-egy tanítóra. 60–120 gyermek 5–6 osztályban egy tanító vezetése alatt, a hogy még mindig van az ország legtöbb elemi iskolájában, ennyi elég annak belátására, hogy az iskola belső életének javítása semmi egyéb, mint üres frázis, mert a tanító a tanuló egyéniségét figyelembe nem veheti, mi nélkül pedig nincs »intenzivitas.«

Egy tanító, bármily kiváló ember legyen is, sok osztályban sok gyermeket kevés valódi sikerrel taníthat, nevelése pedig alig szarítkozhatik egyébre, mint némely jobb szokások gépies begyarkorlására s egy kis, mulhatatlanul szükséges fegyelmező dressurára. Többé-kevésbé kaszárnyát kell az elemi iskolából csinálnia, különben szánalmat keltő zsbívásár lesz a kis társaságból, melynek legszánandóbb alakja a főszatócs, a tanító. A gyermek egyéniségét, mert nincs hozzá fizikai ideje, sem ereje, sem az értelmi, sem az erkölcsi nevelésben figyelemre nem méltathatja; teszi tehát azt, a mi az adott körülmények között lehetséges és — tegyük hozzá — elég kényelmes: leczkét ad, melynek osztályonkint közös, együttes betanulását kisebb-nagyobb foku kényszerrel követeli. Csak hogy az értelmi és erkölcsi képességek, melyek jó részt az öröklés, a vér hatalma alatt állanak, az »új módszer« kedvéért sem lesznek egyenlökké, minden gyermek megtartja s a legzsarnokibb dressura alatt is érvényesíti a saját egyéniségét; tanul annyit, a mennyit tud, a mennyihez kedve van, erkölcsi viseletében is vére, örökölt hajlamai és családi nevelésének hatása alatt áll. A tanító nem hajlíthatja a hajlításra különben sem mindig alkalmas fiatal csemetét; mert ennek aproczedurának sikeres alkalmazásához az egyéniség megfigyelése s annak figyelemreméltatása kívántatnék, de neki ehhez sem ideje, sem alkalma nincsen. Csak kettő között választhat: vagy engedi nőni örökölt tulajdombainak és családi körülményeinek gyakran romboló hatása alatt, vagy (a

ket taníthat egy-egy tanító — az egyéniség figyelembe vételével — sikeresen s hathat rájuk nevelőleg; tanácsosabbnak vélem erről hallgatni s e téren a »minimum« és »maximum« kérdését nem hagyatni. Majd csak eligazítja azt nélkülém is a nagy mester, az éle t.

Czéltalanok volnának azonban e soraim, ha rá nem mutatnék a módra, melynek segélyével iskoláinkat a jelen körülmények között is jobban megoszthatjuk, a tanító közvetlen foglalkozását növelhetjük, ez által a tanuló egyéniségére többet adhatunk.

Az ország nagyobb községeiben rendszeren több iskola van. Némelek azzal a tervvel foglalkoznak, hogy a különböző felekezeti iskolák osszák meg maguk között a község összes iskolaköteles gyermekeit. Egy tanító oktatna például az I. osztályt, másik a II. és III.-at, a harmadik a IV., V. és VI.-at. Így 3 osztatlan iskola helyett lényegileg egy osztott iskolája volna a községnek, a mellett minden iskola épület és tanító megmaradna a saját egyházi hatósága alatt. Így lenne a felekezeti iskola egyuttal közös iskola is. A papiroson tetszetősnek látszik ez a javaslat, a gyakorlatban — fájdalom — mit sem építhetünk reá. Először is azért, mert az egyházi hatóságok nem kérnek belőle, maguknak sem lévén hozzája reményük, hogy az »eszmét« megvalósítsák. Az olyan közös iskola, melynek 2—4 helyről parancsolnak, nem számíthat állandóságra. Sokkal könnyebb a 3—3 felekezeti iskolából egy községit alkotni és fentartani, mint egy »felekezeti-közös« iskolával csak reménnyel kecsgetető kísérletet is tenni. Heves vármegye érdemes kir. tanfelügyelője tesz ebben az irányban kísérletet. Méltán várhatjuk érdeklődéssel az eredményt. Ha ő sem tudja sikerre vezetni az eszmét, ez annak a biztos jele, hogy halva született.

Más könnyen megvalósítható módja van sok helyen az osztályok kevesbitésének s a tanító közvetlen foglalkozása emelésének, hatályosabbá tételének: meg kell szüntetni az elemi iskolában a fiú és leány gyermekek elkülönített oktatását. Paedagogiai okok éppen nem teszik szükségessé a fiú és leány gyermekek külön tanítását, sőt a francia nevelők paed. okokból még ott is egyuttes oktatást javasolnak, hol fiúk és leányok külön-külön teljesen osztott iskolákat képezhetnek.

Nálunk, ha két tanítója van egy iskolának, egyik a fiukat, másik a leányokat tanítja a helyi körülmények szerint 4—6 osztályban. Egy, legalább részben osztott iskola helyett két teljesen osztatlan iskolával kinlódik a két tanító. Mennyivel könnyebb, eredményesebb lenne a munka, mennyivel több figyelmet lehetne fordítani a tanuló egyéniségére, ha egyik tanító az egyesített I., vagy I. és II., a másik pedig a felsőbb osztályokat tanítaná! Ott, a hol 4—5 tanító van, teljesen osztott iskolát lehetne csinálni, 2 félig osztott helyett. Ennek a semmibe sem kerülő javításnak mi sem állja útját, csak akarni kell és meglesz; a pusztá megszokást, melynek semmi pozitív alapja nincsen, oknak nem tarthatjuk egy áldástalan helyzet állandósítására. Tizenegy év óta — egy év kivételével — mindig vegyes osztályokat tanítok; de soha sem tapasztaltam legkisebb »erkölcs« hátrányát sem az egyuttes oktatásnak. Az ártatlan, már csak kora miatt is teljesen tiszta gyermeket éppen az elkülönítés teszi figyelmessé a különben neki fel nem tűnő nemi különbségre. Ha egyutt vannak a fiú és leány testvérek a családban, gondos felügyelet alatt (minélkül külön-külön is elvadulnak) egyutt lehetnek a nagyobb családban, az iskolában is.

Törvény rendeli, hogy ott, a hol az elkülönített oktatás kivihető, fiúk és leányok külön taníttassanak. Miután semmi elvi akadály nem áll útjában az együttes oktatásnak, a törvény ide vonatkozó szakaszának hatályon kívül való helyezésére egyesült erővel kellene lépéseket tennünk.

EMBER JÁNOS.

—36—

TÁRCZA.

Hangok az éjből.

Csatára készen, lelkesedéstől hevitett kebelrel, napkelet felé fordult tekintettel sorakozik a küzdők serege. Napkelet felé, ahol a közeledő hajnal derengése kezdi megtörni az éj sötétségét. De a többi három tájék felől még sötét éj takarja egész határát a látásnak. Sötét éj, melyből ismerős hangok panaszolva, keseregve, siránkozva, hatnak a küzdők felé. Hangjai önnön testvéreiknek, az élet sötét éjszakájában napfény után — nem, csak egy kis fénysugár után — kiáltanak kesergő, siránkozó hangon.

Ez az allegoriája annak a szomorú helyzetnek, mit lelkünk elé fest egy tanítónő levele a messze távolból, a bérczes hazából, szép Erdélyországból.

Sírva nézi testvérei harciba készülését. Egyik szeméből a mult és jelen felett a fájdalom könnyei peregnek; a másik szeméből örömkönyeket csal ki a — remény.

Oh mily sokaknak, százaknak, ezreknek kedélyvilágát esetelik e küszált sorai, zilált gondolatai az élet terhei, sanyarúságai által feldult szellemvilágnak.

»Sírva veszem fel a tollat; pedig ne velem napja van ma. De hát több az én panaszom, mint e levelemben lesz a — betű.«

Bizony pedig abban a levélben nagyon, nagyon sok betű van. Mert mikor a szív régóta gyűlö keserveit kezdjük kiönteni, akkor a legszaporább irással is kevés egy kis iv papiros négy oldala.

S ugyan kihez van intézve ez a levél, amit »sírva« irtak — névnapon? A »Mélyen tisztelt egyetemi közgyűlés«-hez, s »különösen Lakits Vendel ur«-hoz.

Nemde, mosolyra keltő volna ez adresszálás, ha nem lenne szomorú jele a magyar tanítóóság felett lebegő sötét éjszakának!... Ne mosolyogjatok!

»Vajjon jó sikere lesz-e a jelenlegi nagygyűlésnek? Mert már ideje volna. Mit ér az a nagy hűhóval adott ígéret, ha a mi aratásunk örökké csak — nyomor?«

Ezekre a kérdésekre adja meg a feleletet a jövő. Ami pedig most következik, azt vegyék rettentő feleletül azok, kik a tanítók helyzetét rózsaszinben látják.

»A tanítók díjazása, mig azt az állam nem biztosítja, nem, nem lesz helyén.«

»Oh, mi már elkövettünk mindent, hogy a restanciákhoz hozzájuthassunk. Az egyik helyen odaveszett 40, a másik helyen 20, a harmadik helyen szintén 20 frtunk. Igaz pedig ni! a negyedik helyen is 40 frtunk. Az

ötödik, hatodik, hetedik helyen 14—14, a nyolczadik helyen 12 frtunk, a kilenczedik helyen szintén annyi, a tizedik és tizenegyedik helyen 4—5 frtunk. Hát még, aki soha semmit sem fizetett! Olyan is van elég. . . . Hát még, ahol ezelőtt látkunk 15 évvel, másutt 18 évvel! Mennyi fizetésünk oda maradt!«

S hogy a tanítókkal szemben elkövetett galád kötelességmulasztások által teremtett helyzet sötétsége teljes legyen, hallgassátok meg azt is, a mi itt következik:

»Sok a gondom, még pedig nyomasztó sok. Leányaim nagyok, fiaimat taníttatnunk kellene. S miből? Honnét? Lopni menjünk? Jaj Istenem, de nyomorult is ez a tanítói pálya! Hányszor megkettőztetjük erőnket a gazdálkodásban, de minden igyekezetünk kevés. Elmennénk már nap-számra is, hogy legalább kielégítően — ruházkozhassunk.«

Csengjen fületekbe, kartársak, a kik az egyetemes gyűlésen ennek az Istentől sokat vert magyar nemzetnek egyik legfontosabb ügyeért sikra szálltok, csengjen fületekbe folytonosan a tanítói élet éjszakájából felétek hangzó szava a kétségbeeséssel küzdőknek! És halljátok meg ezt ti is, a kik önző hatalmi érdekekből, bár ajkaitokon a szeretet vallásának érdekeivel, pelyvává forgácsolni igyekeztek azok erejét, kiknek ereje elűzhetné ezt a sötét éjszakát! Halljátok meg ti is, és nemuljon el ajkatokon a kaján gyűlölet mérges szava! És egyesüljete azokkal, a kik az Ur parancsának engedelmeskedendő, igyekeznek »az éhezőknek ételt adni«, »a meziteleneket ruházni«, »a szomorúakat vigasztalni.«

Akit az anyagi nyomorúság megdöbbsentő képe még meg nem indított volna, hallgassa meg a szegénység rabbilincseiben vergődőnek azt a tehetetlenségre kárhozott tudásvágyát, a mi e keserűséggel telt szavakból nyilvánul:

»Talán én régen fel nem mentem volna már megnézni szép Pestvárosát, ha lett volna miből? Ugy fogok meghalni, mint a vak, semmit sem láttam.«

Uraim, kartársaim! A ti mozgalmatok, a ti küzdelmetek még ebbe a sötét éjszakába is bevetette már egy parányi sugarát a reménységnek. Nézzétek, miként csillog, ragyog:

»Hanem, mélyen tisztelt közgyűlés, különösen elnök ur, azt a javaslatot okvetetlen adják be a mindenható kormányának, hogy — mint én már felseperedésem óta egyre hirdettem — a tanítók fizetését szedjék be adóban s fizesse ki az adóhivatal. Mert az adókat szigorúan beszedik.«

»Nem kell engedni a 600 frt fikszumból egy fillért sem! Persze, a 600 frthoz még jó lakás is legyen, jó nagy kerttel. De ugy legyen az, hogy még az én édes apám is élvezhesse azt, az a jeles szorgalmu S Károly, a ki már a nyugdíjat is megérdemelte volna régen, mert eltöltött 40 évet a tanítói pályán. . . . Ilyen a tanítók jutalma! Ezért könnyezem én ma is, a nevem napján, a mikor örülnöm kellene! . . . S Mária.«

Vállhoz a vállat uraim, ügýtársaim! Ne engedjétek, hogy a nyomor-gók sötét éjjelében felcsillanó reménysugár csalfa lidércsfény legyen! Előre egy akarattal! Aczélozza meg erőtöket, fokozza kitartástokat az a nyöszörgő panaszhang, a mi százaknak, ezreknek ajkáról felétek hallik az életnyomorok, szellemi kétségbeesések sötét éjjeléből.

JUPITER.

A IV. egyetemes tanítógyűlés rendező-bizottságából.

A **nőnevelési szakosztály** f. hó 13-án tartá első értekezletét az Andrássy-uti tanítónőképző-intézet épületében. Jelen voltak György Aladár elnöklelte alatt: Péterfy Sándor, dr. Kiss Áron, Nagy László, Lakits Vendel, Luttenger Ágost, Kurz Sámuel, Schön József, Gebhard János Bajáról mint vendég és Koncsek Lajos jegyző.

Elnök sajnálattal jelentette be Sebestyenné Stettina Ilona ama határozatát, mely szerint a szakosztály elnökségét, melyre fölkérte, semmi szín alatt sem fogadja el. Sajnos körülményként jelzi egyúttal azt is, hogy jelen ülésre egyetlen egy tanítónő sem jött el a meghívottak közül, de kimentti őket az a lehetőség, hogy tán távol vannak a fővárostól. Nagyobb baj — szerinte — az, hogy e szakosztály részére eddigelé még egyetlen előadás sincs bejelentve. Ily körülmények között Péterfy Sándor azt indítványozza: leghelyesebb volna ezen szakosztály működését ez idő szerint meg se kezdeni. György Aladár azonban azon tényekből indulva ki, hogy a szakosztályok száma amugy is kevés, megvitatásra érdemes tárgy pedig elegendő volna, a szakosztály működését életbe léptetni javasolja. Nezetében az egész értekezlet osztozván, az egyes tétel megállapítása került sorrendre. Előadandó tételül elfogadtattak:

I. A nőnevelő-intézetek szaporítása. — Ennek előadására Sebestyén Gyula határozottatott fölkérteni.

II. Tornázás a leányiskolában.

III. Rajzoktatás a leányiskolában. — E két utóbbi tételre Lakits Vendel ajánlkozott előadókat kiszemelni.

IV. A nők gyakorlati képzése a) kereskedelmi, b) gazdasági pályára. — Az a) pont előadójává dr. Gyula i Béla fog felkérteni, a b) pont előadására pedig György Aladár vállalkozott. — Végül

V. A Dorottya-egyesület leánynevelési szakosztályának működése, melyre alkalmas előadónak kiszemelése végett Sebestyenné Stettina Ilona határozottatott megkerestetni.

Ugyanekkor és ugyanott tartatott a **jótekonysági szakosztály** ülése is, melyen Tóth József kir. tanfelügyelő, mint elnök, hivatalos elfoglaltsága miatt nem jelenhetvén meg, helyette ugyancsak György Aladár elnökölt. Itt is az előadásra kerülő tétel megbeszélése képezte az ülés főmozgatóját. Előadás tárgyát fogják képezni ezek szerint:

I. Az Eötvös-alap ügye.

II. Az árvaház ügye.

III. A siketnéma-intézetéről.

Az első tétel előadására Péterfy Sándor, a másodikra pedig dr. Kiss Áron vállalkozott. A harmadik tétel előadását már előzőleg Tolnay Miksa siketnéma intézeti tanár vállalta el.

Miután még elhatározottatott, hogy az egyes szakosztályok elnökei, al- és társelnökei, valamint jegyzői az osztályok ülésein leendő szives megjelésre felszólítandók, az ülés feloszlott.

KONCSEK LAJOS,
jegyző.

*
A IV. egyetemes tanítógyűléssel kapcsolatos tanszerkiállítás bizottság aug. 16-iki ülésén a következők voltak jelen: Péterfy Sándor, Kozocsa Tivadar, Miklós Gergely, Trájtler Károly, Schön József,

Luttenberger A., Böngérfi János, Nagy László, Parthay Géza, Eperjessy István, Kurz Sámuel, Soltész Kálmán, Papp József polg. isk. tanító Sopronból, mint vendég.

1. Elnök eddigi működéséről ad számot a bizottságnak; a többek közt tudatja, hogy az először tervezett nagy terem magában szűknek bizonyulván be: kénytelen volt mellékhelyiségeket is igénybe venni. Jelenti továbbá, hogy Parthay Gézának, mint az orsz. gazd. egyes. titkárnak, a »Házi Szárnyasaink« szerkesztőjének, azon eszméjét, hogy a kiállításba a gazdaság köréből vett egynehány dolgot is vegyünk be, tetszéssel fogadta; mívégből a méhészet, gazdasági termények s ezek eszközei, gazdasági iparcikkek stb. szintén ki fognak állíttatni. A munkálatok immár nagyon is szépen folynak s csak azt sajnálná, hogy ha egy néhány külföldi igen tanulságos kiállító elmaradna a beküldéssel. Egyébiránt még várja a beküldendő tárgyakat az illető hírneves külföldi czégektől. Bejelenti végül, hogy a kiállítást Szathmáry György, orsz. gyűlési képviselő, mint a tanítógyűlés dísz-elnöke fogja megnyitni, még pedig aug. 18-án, hétfőn d. u. pontban 5 órakor. Tudomásul vették.

2. Elhatározatott, hogy a napilapok útján felszólíttassanak az összes kiállítók, hogy a megnyitás napján okvetlenül megjelenjenek, vagy magukat ottan képviseltessek, hogy a kiállított tárgyakról a kellő magyarázattal, illetve felvilágosítással szolgálhassanak.

3. Kimondatott, hogy csak a 2 frtos igazolvány- és a tiszteletbeli jegyekkel szabad a belépés; mindenki más 10 krt tartozik fizetni; tiszteletbeli jegyek pedig kizárólag csak a lapok szerkesztősegeinek, valamint az egyes kiállítóknak adatnak. Az ily jegyek csak egyes személyeknek nevére fognak kiállíttatni.

4. Parthay Géza megbízatást kapott, hogy a hirdetések kiragasztása ügyében járjon el, hogy azokból legalább 100 darab a főváros különböző helyein, a hirdetési oszlopokon, vagy ha lehet, másutt is kiragasztassék.

5. Elnök tudatja, hogy az előcsarnok és a terem feldíszítésére Rumboldt ismert díszítőt fogadta fel, mit a bizottság helyesléssel vett tudomásul.

6. A megnyitás után tudvalevőleg a felügyelet és a rend érdekében több egyénre lesz szükség. Az irodában is állandóan kell hogy tartózkodjék valaki. Ilyenekül Eperjessy István és Bárány Zsigmond bizatnak meg. A többi helyeken való felügyeletre és kiszolgálásra (jegyek, katalógusok eladogatása, stb.) egynehány képezdei ifju fog felhivatni, a kik is fél-napi ittlétökért 1—1 frttal fognak díjaztatni és szolgálattételre felváltva félnaponként fognak berendeltetni.

7. Legvégül a bíráló bizottság alakíttatott meg, mely ülést aug. hó 24-én vasárnap d. e. 9 órakor fognak a Közteleken tartani. A jury tagjai szakok szerint fognak működni és mint már azt a rendező nagybizottság is elhatározta volt: egyes, kiválóbb kiállítókat, elismerő, ajánló nyilatkozattal fog kitüntetni, olyformán, olyféle mintalapokkal, mint a milyen az orsz. kisdiednevelési kiállításnál is használatban volt. A bírálóbizottság tagjai a következők lesznek: Kozocsa Tivadar, Suppán Vilmos, Kapp Gyula, Tolnay Béla, Miklós Gergely, Nagy László, Böngérfi János, Trájtler Károly, Soltész Kálmán, Kurz Sámuel, Luttenberger Agoston, Velösy Lipót, Parthai Géza, Schön József és

ezen kívül még azok, a kiket az elnök még meghívni akar, vagy a kik még maguktól jelentkeznek ilyen működésre.

A kiállítás, mint már jelezve is volt: aug. hó 18 tól kezdve egészen aug. hó 26-ikáig bezárólag lesz nyitva; ez idő alatt megtekinthető minden nap, reggeli 8 órától fogva, esteli 6 óráig Szolgáljon mindez azon kartársaknak tudomásul, a kik még netán e tekintetben nem értesültek volna, mert ezzel a tanszerkiállítási bizottságnak is, a kiállítás megnyitva előtt való utolsó ülése, ezen a napon tartatott meg. SOLTESZ KÁLMÁN,
biz. jegyző.

*

A IV. egyetemes tanítógyűlés **szerkesztő-bizottsága** f. hó 12-én d. u. 5 órakor György Aladár elnökle alatt ülést tartott, melyen meglett állapítva a nagygyűlés első napján megjelenendő első értesítő tartalma. A megállapodás szerint e szám tartalmazni fogja 1. A végrehajtó-bizottság jelentését. — 2. A rendező-bizottság tagjainak névsorát. — 3. Az egyesületek által beküldött tételeket — 4. A nagygyűlés részletes programját. — 5. A tagok névsorát. Ez első értesítő terjedelme 6 ívnyi lesz, míg a többi számok terjedelme egy nyomtatott ívben lett megállapítva.

Az értesítők tartalmát illetőleg eltérő vélemények merültek fel Somlyay a gyűlések lefolyásának teljes és részletes leírását óhajtja az »Ertesítőbe« felvenni; e mellett eme szől Bőngérfi is. György azt indítványozza, hogy a gyűlések közlése mellőztessék, mivel az nagy tért igényel s egyébként is a napilapok teljesen közlendik a gyűlés lefolyását; e helyett gyakorlati dolgok közlését és a határozati javaslatok felvételét szeretné az értesítőben. Hosszabb vita után Péterfy S. közvetítő indítványát fogadta el a bizottság, mely szerint az értesítő tartalmazni fogja a határozati javaslatokat s a közgyűlés lefolyásáról könnyen áttekinthető, de nem igen részletes képet fog nyújtani.

Meg lett állapítva a nagygyűlés részletes és végleges programja. Kozocsa T. kiállítási elnök jelentése szerint a catalogus elkészítése késedelmet szenved, mi miatt a kiállítás megnyitása aug. 18-án d. u. 5 órára lett halasztva.

Trájtler K., Miklós Gergely., Schön József, Bőngérfi J. és Velösy L. felkértek a nagygyűlés célját melegen ismertető cikkek írására, melyek a netalán ilyent kívánó napilapok 20-án megjelenő számában közöltetnek.

Határozatba ment, hogy az értesítők borítékán térkép és a »Népn. egyesülete« által áruba bocsátott könyvek címjegyzéke foglaljon helyet. Végül Somlyay J. szerkesztő mellé a nagygyűlés tartamára egy több tagu bizottság kéretik fel, hogy a roppant anyagalmaz feldolgozásában öt munkájában támogassák. GYÖRFFY JÁNOS,
szerkesztő b. jegyző.

Az egyetemes gyűlés napjaiból.

Tanszer-kiállítás a Köztelken.

Az üllei-uti Köztelken rendezett tanszer kiállítás hivatalos megnyitása e hó 18-ikán. d. u. 5 órakor ment végbe.

A nagyszámmal megjelent érdeklődőket kellemes meglepetésben részesítette a diszes és gazdag kiállítás.

A megnyitási aktus Kozocsa Tivadar beszédével vette kezdetét, aki üdvözölvén Szathmáry Györgyöt, az egyetemes gyűlés kijelölt elnökét, hosszasan méltatta a tanítók törekvéseit. Beszédéből kiemeljük a következőket:

A IV. egyetemes tanítógyűlés azáltal is emlékeztetéssé kívánta tenni a mai napokat, hogy egy tanulságos tanszerkiállítást rendezett. Kiállításunkban elég érdekes látni való van, csak arra kérem a nagyérdemű szakértő közönséget, hogy bírálatában az abszolút mértéket alkalmazni sziveskedjék. Köszönetet mondok a nagyv. vallás- és közoktatási miniszter urnak, hogy ő, mint az egyetemi nyomda kiállítója a kiállítás érdekét hathatósan emelte s ezzel ujjalag bebizonyította, hogy a tanítóság ügyét mennyire szívén viseli. Köszönet illeti a kiállítókat, kik kiállításuk által tanúságát adták a tanügy iránti érdeklődésüknek. Köszönet illeti a képviselő urat, hogy mai megjelenésével a kiállítás ünnepének fényét emelte. Ezek után felkérem magyarságotat a kiállítás megnyitására. (Lelkes éljenzés.)

Szathmáry György képviselő a következő megnyitó beszéde mondotta el: »Uraim! Tisztelt tanférfiak és ügybarátok! A kiállítási bizottság t. elnöke olyan tüzetesen és szépen emlékezett meg ama körülmény- és viszonyokról, a melyek között eme kiállítás létrejött és megnyitandó lesz, hogy én annál rövidebb lehetek s tekintettel a hőségére is csak egy-két momentum kiemelésére szoritkozom. Valamint a tanférfiu nem lehet el a munka eszközei, a tanszerek nélkül, ugy az eddig 1870, 1874, és 1878-ban megtartott egyetemes tanítógyűlések sem nélkülöztek, nem nélkülözhettek a tanszerkiállítást. Ime most a IV. egyetemes tanítógyűléssel kapcsolatos tanszerkiállítás áll önök előtt. Tárháza ez amaz eszközöknek, melyek segélyével a tanférfiu avatott keze, mint bányász, behatol a gyermeklelek mélységeibe, a honnan annyi értékes erkölcs és értelmi kincset, annyi nemes érczet hoz világosságra. Vannak itt, a kiállított tárgyak közt, még pedig szép számmal, hazai magyar találmányok, melyeket mint a termékeny és leleményes magyar genie produktumait örömmel és büszkeséggel emelek ki; de azt a körülményt már nem érinthetem ily örömteljes érzettel, hogy a tanszerek dolgában még ma is részben adózói vagyunk a külföldnek. Bár történt javulás ez irányban, van még kívánni való is, de biztat a remény, hogy nemsokára eljő az idő, mikor minden enemű szükségleteinket a hazai ipar fedezni fogja. A kiállítási bizottság elnöke a hála és elismerés szavával adózott a kormány és a kiállítók irányában ama közreműködésért, melylyel a kiállítást lehetővé tették. Az elnök emez elismerő szavaihoz szívvel és lélekkel csatlakozom én is a rendező bizottság nevében, melynek részéről forró köszönetet mondok a kiállítási bizottságnak s főkép a fáradhatlan buzgalmu bizottsági elnök urnak, mert ő és bizottsága a rendelkezésükre állott idő rövidsége és eszközök szűkös volta mellett, valóban csodát műveltek a kiállítás illetén létrehozásában. Meg is vagyok győződve, hogy e tanszerkiállítás jelentékenyen fogja emelni az egyetemes tanítógyűlés sikereit és előmozdítandja céljait. Ezek előrebocsátásával a IV. egyetemes tanítógyűléssel kapcsolatos eme tanszerkiállítást a rendező bizottság nevében van szerencsém megnyitottnak nyilvánítani.

Lelkes és hosszas éljenzés követte a megnyitó beszédet. Az éljenzés lecsillapultával Kozocsa Tivadar átnyujtotta Szathmáry Györgynek a kiállítás díszkötésű katalógusát, mire kezdetét vette a kiállítás megtekintése.

A kiállítás négy helyiséget foglal el, beleértve a II. számú szobát is, melyben a kiállítási iroda van a tudakozódások, eladások és megrendelések közvetítése céljából.

A IV. számmal jelzett nagy muzeumterem foglalja magába a kiállítás zömét. E teremben a kiállított tárgyak 4 csoportban vannak elhelyezve.

A kiállítás behatóbb ismertetést igényel s így csak ezután emlékeztetünk meg róla tüzetesebben.

Összesen 92 kiállító vesz benne részt.

*

A képzőintézeti tanárok gyűlése.

A tanítóképző-intézeti tanárok országos egyesületének közgyűlése is 18-ikán nyílt meg, az Akadémia kis termében. A gyűlés iránt nagy érdeklődés mutatkozott, mert a napirendre több fontos tárgyat tűztek ki, így a tanterv módosítását, a gyakorlóiskola és a gyakorlati kiképzés, tanítóképesítő vizsgálatok és a felvételi vizsgálatok kérdését. A cultusminiszterium képviselőjében Lé v a y Ferencz osztálytanácsos jelent meg.

P é t e r f y Sándor elnök lelkes éljenzésekkel kísért megnyitó beszéde után Sz a t h m á r y György orsz. gyűl. képviselő szólalt fel. A mai napot nemcsak azért tartja fontosnak, mert a tanítóképző-tanárok fiatal egyesülete most tartja első rendes közgyűlését, hanem azért is, mert ma van a legelső magyar embernek, a magyar nemzet királyának születésnapja. (Lelkes éljenzés.) Indítványozza, hogy a közgyűlés a tárgyalás menetét 10 órákor szakítsa meg és testületileg vegyen részt a hálaadó islentiszteleten, melyet a királyért a belvárosi plébánia-templomban tartanak. (Általános helyeslés.)

Az indítványt a közgyűlés egyhangulag magáévá teszi.

A jegyzőkönyv vezetéséről és hitelesítéséről intézkedvén az elnök áttérték a közgyűlés napirendjére.

Mindenek előtt Nagy László olvasta fel a titkári jelentést, ismertetvén benne az egyesület keletkezésének történetét.

A titkári jelentés felolvasása után elnök a közgyűlést felfüggeszté s a jelenvoltak a belvárosi plébánia templomba vonultak.

Tizenegy óra után a gyűlés ismét összeült, a midőn az elvi tételek megvitatása vette kezdetét. Legelőször a felvételi vizsga kérdése került tárgyalásra melynek előadója, D e á k Lajos, maros-tordamegyei tanfelügyelő volt.

A tanítói pálya anyagi helyzetének javítása mellett és reményében szükségesnek tartja előadó, hogy a képezdebe csupán 4 gimnasiális vagy ennek megfelelő előkészültség feltételeivel lehet növendékeket felvenni. Felvételi vizsgálatnak helye nincs Az intézet orvosa véleményezi a felveendőnek testi és lelkiállapotbeli épségét, a zenei képességet a zenetanár állapítja meg Ezek legyenek a kellékek, melyek mellett a felvétel eszközölhető. A felsőbb leányiskola 6-ik osztályából a képezde 3-ik évebe a felvétel nem lehetséges. A képezdebe való felvétel 15—20 éves korban lehetséges, az idősebbek nem vehetők fel. Többek hozzászólás utána a gyűlés az előadó javaslatát elfogadta.

A közgyűlés erre $\frac{1}{4}$ 3 órákor véget ért.

*

A IV. egyetemes tanítógyűlés előadói.

Azon lelkes tanférfiak kiket a III. egy. tanítógyűlés végrehajtó-bizottságának elnöksége arra kért fel, hogy a IV. egyet. gyűlés tárgyait illetőleg az előadói tisztet elvállalni sziveskedjenek, e hó 18-án már megérkeztek a fővárosba s este 6 órakor a Vigadó-épület egyik termében L a k i t s Vendel elnöklete alatt tartott értekezleten megállapodtak arra nézve, kik legyenek az egyes tételek előadói s kik a hozzászólói.

Az értekezlet, melyen S z a t h m á r y György, orsz. gyűl. képviselő s rendező bizottsági elnök is megjelent s kit a terembe léptekor lelkesen megéljeneztek, a kijelölés nehéz kérdését a legszebben oldotta meg.

Közös megegyezés folytán az I. tétel (magyar nyelv) előadójául L á n g Mihály, polg. isk. tanár (Pancsova) kéretett fel. Hozzászólók lesznek e tárgyhoz: 1. Z o l l i c h Károly, áll. isk. igazgató (N.-Tapolcsány), 2. S c h ö n József, közs. tanító (Budapest), 3. K o n c s e k Lajos, községi tanító, (Budapest).

A II. tétel (szolgálati pragmatika) előadója P e r e s Sándor, áll. tkp. gyakorl. isk. tanító (Losoncz) lesz. Hozzászólókul felkérettek: 1. B á n y a i Jakab, tanító (N.-Beeskerek), 2. S o m l y a y József, közs. vez. tanító (Budapest) és 3. G y ö r g y Aladár, író (Budapest).

A III. tétel (népiskolai tanterv) előadására S e b e s t y é n József, áll. isk. igazg. t. (Nagy-Sajó) kéretett fel. Hozzászólóknak e tárgyhoz: 1. V a r a s d y Lajos, kir. tanf. (Szegszárd), 2. S c h m i d t Boldizsár népisk. igazg. tan. (Baranya-Szabolcs), 3. T r á j t l e r Károly, ig. tan. (Budapest.)

A IV. tételt (tankönyvek s ezek bírálata) H o f f m a n n Mór, ig. tan. (Nagy-Kanizsa) fogja előadni E tárgy előadására — bár többeket szólított fel a végr. bizottság elnöksége — a megnevezetten kívül senki sem vállalkozott, így hozzászólókat sem jelölhetett ki az értekezlet.

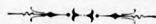
Az V. tétel előadásával S u d y K. János, közs. isk. ig. tan. (Kassa) bizatott meg. Hozzászólók lesznek: 1. B á n f y Alajos, ig. tan. (Sümegh), 2. Z á r a y Ödön, ig. tan. (Arad), 3. S c h w e t z Vilmos, közs. tan. (Budapest).

A VI. tétel (szakszerű tanfelügyelet) előadói tisztségét dr. H a v a s Gyula, kir. tanfelügyelő (Besztercze) fogja betölteni. Hozzászólóknak e tárgyhoz: 1. J ó z s a Mihály, tanító s lapszerkesztő (Brassó), 2. P é t e r f y Sándor, tkp. tanár (Budapest).

A VII. tétel (anyagi helyzet) előadója dr. B o k o r József, egyet. m. tanár lesz (Budapest). Hozzászólókul felkérettek: 1. S z á v a János, ig. tan. (Jászladány), 2. T a k ó Ferencz, ig. t. (H.-M.-Vásárhely), 3. S z ő k e István, árvah. ig. tan. (Budapest).

A VIII. tétel (Eötvös-alap) előadását P é t e r f y Sándor, tkp. tanárra bizták; hozzá fognak szólni e tárgyhoz Z e l e n k a János, áll. isk. ig. t. is (B.-Gyarmat).

Ugy az előadók határozati javaslatai, mint a hozzászólók pontokba foglalt dolgozatai a »Népnevelők Lapja«-nak mint »Értesítő«-nek naponkint megjelenő számában fog közzététetni, a mely napon az illető tétel tárgyalás alá kerül.

zet könyvtára a lefolyt évben 120 művel szaporodott 134 kötetben; a könyvtár jelenleg 2604 művet tartalmaz 3417 kötetben. Irigylésre méltó állapot! A növendékek létszám- az év végén 47 volt, közöttük 34 magyar, 11 német, 2 tót. Az intézettel gyakorlati iskola is volt egybekapcsolva, melybe 61 növendék járt.

A végrehajtó-bizottság ügyszíri.

A IV. egyet. tanítógyűlés tagjai. A 2 frt tagsági díj beküldése mellett tagokul jelentkeztek a IV. egyet. tanítógyűlésre: 706. Weiss Ármán, tanító, Aranyos-Maróth. 707. Hornyik Ferencz, áll. tanító, Gattaj. 708. Horváth Ignác, tanító, Tolna-Konyi. 709. Marosán Péter, tanító, Beél. 710. Vass Alajos, tanító, Szolnok. 711. Parean János, tanító, Zsigmondháza. 712. Karner János, tanító, Kovil-Szent-Iván. 713. Nagy Imre, áll. igazg. tanító, Mező-Telegd. 714. Ozsváth János, tanító, Gyulafehérvár. 715. Simon Károly ev. ref. tanító, Hajdu-Hadbáz. 716. Kosi Jeremiás, ev. ref. tanító, Hajdu-Hadbáz. 717. Tóth Mihály, ev. ref. tanító, Hajdu-Nánás. 718. Bán Géza, ev. ref. tanító, Hajdu-Nánás. 719. Breyer Rudolf, tanító, Bonyhád. 720. Kurucz Vazul, áll. el. isk. tan., Töke Terebes. 721. Rónai Adolf, tanító, Siófok. 722. Horváth Kálmán, tanító, Siófok. 723. Dr. Kerékgyártó Elek, f. v. polg. isk. tanár, Bpest. 724. Barabás István, tanító, Vasvár. 725. Juhász Péter, tanító, Nagy-Kanizsa. 726. Grgin Tódor, tanító, Idvor. 727. Toporatevics Kaula, tanító, Idvor. 728. Boutilovits Gusztáv, k. áll. és közs. npt. ig., Toront-Ozora. 729. Boutilovite Eliz. tanítóné ig., Toront-Ozora. 730. Krizsan István, közs. tanító, Lapás-Gyarmath. 731. Nehya Samu, tanító Verbó. 732. Michna Mihály, tanító, Verbó. 733. Székely Lajos, tanító, Gyula. 734. Domokos János, tanító, Gyula. 735. Rácz Mihály, tanító, H.-Szoboszló. 736. Kiss György, tanító, H.-Szoboszló. 737. Zsinka János, ref. tanító, M.-Ujfalu. 738. Szirbek József, tanító, Sz.-Fehérvár. 739. Kócsi Majer Gyula, ig. tanító, Rácz-Keresztur. 740. Sinka Lajos, tanító, Krassó. 741. Szabó Antal, ref. tanító, Halász. 742. Moussong Gáspár, f. v. tanító, Pomáz. 743. Reberics Imre, tanító, Pécesett. 744. Puchy József, kánt. tanító, Récske. 745. Haberl Róbert, tanító, Buda-Kalász. 746. Oncs Miklós, közs. tanító, Uzdin. 747. Józsa Károly, tanító, Baja. 748. Szobissek Ferencz, tanító, Szomolnok. 749. Sárkány Gábor, áll. isk. ig. Munkács. 750. Benécs Gusztáv, áll. tanító, Beregszász. 751. Almássy Sándor, ref. tanító, Beregszász. 752. Somogyi Sándor, ref. tanító, Gáth. 753. Dévai Benő, ref. tanító, Gelencs. 754. Nagy Ambrus, ref. tanító, Déda. 755. Szász Gábor, ref. tanító, Nagy-Bereg. 756. Simon Mihály, ref. tanító, Beregszász. 757. Szélfy Gyula, tanító Nyiregyháza. 758. Mráz Károly, tanító Nyiregyháza. 759. Németh Géza, tanító, Kánya. 760. Dr. Villányi H. Nagy-Kanizsa. 761. Sántha Lajos, Budapest. 772. Gáál Imre, kp. tanító, Budapest. 763. Gaál Franciska, tanítónő, Budapest. 764. Fazekas József, kép. tanár, Kolozsvár. 765. Propper Ferenczné, Kolozsvár. 766. Propper Ferencz, kép. tanár, Kolozsvár. 767. Minke Béla, tanító, Budapest. 768. Gáál Diamanta, tanítónő, Budapest. 769. Lakatos Károly, tanító, Komárom. 770. Székely János, tanító, Budapest. 771. Kerner Gyula, tanító, Pánczél-Cseh. 772. Sretvizer Lajos, ig. tanító, Budapest. 773. Kiss Béla, f. v. tanító, Budapest. 774. Gyuris Géza, f. v. tanító, Budapest. 775. Tenos Imre, f. v. ig. tanító, Budapest. 776. Szőke István árvaházi igazg. Budapest. 777. Palosy János, tanító, Mogyoród. 778. Schnierer János, tanító, Budapest. 779. Weisz Vilmos vezér-tanító, Eperjes. 780. Radó Vilmos, f. v. tkp. tanár, Budapest. 781. Farkas Elek, tanító, Budapest. 782. Nagy Bertalan, tanító, Miskolcz. 783. Frimel János, f. v. tanító, Budapest. 784. Györfly János, f. v. tanító, Budapest. 785. Onódy Zsigmond, tanító, Dömsöd. 786. Schiller Irma, f. v. polg. tanítónő, Budapest. 787. Szántó Mihály, r. k. kánt. tanító, Döghe. 788. Liszer Ignác, áll. isk. tanító, Ujpest. 789. Ujváry János, ref. kánt. tanító, Somogy-Acsa. 790. Takács Ignác, kánt. tanító, Velenceze. 791. Zagróczky Gyula, kir. tanf., Kassa. 792. Stáhl György, kir. tanf., Győr. 793. Németh Iván, isk. sz. elnök, Mátyás-Domb. 794. Szabó József, kántor tanító, Valkó. 795. Sümegh István, tanító, Csúz. 796. Kosztolányi Dávid, ev. ref. tanító, Nagy-Olyed. 797. Vincze József, ev. ref. tanító, Földes. 798. Merényi Kálmán, ig. tan., Magyar-Ovár. 799. Matkovich Jenőné, Bakonybél. 800. Salamon Samu, tan., Nagy-Kőrös. 801. Tassy István, ig. tanító, Kis-Telek. 802. Kormos János, tanító, Nagy-Ósz. 803. Polonyi Mátyás, tanító, Szolnok. 804. Parison Lajos, tanító, Nagy-Ósz. 805. Boronkay Károly, tanító, Nagy Kanizsa. 806. Martis Albert, tanító, Lajosfalva. 807. Kertész Tódor, ig. tanító, Felső-Iregh. 808. Békefi Elek, tanító, Zala-Koppány. 809. Rechtenwald Anna, tanítónő, Klekk. 810. Köller Antónia, tanítónő, Perbenyik. 811. Czéder Gyula, tanító, Ebergény. 812. Gécs Jolánka, tanítónő, Békés-Csaba. 813. Stark Samu, tanító, Nyitra. 814. Ivánfi Béla, p. isk. ig. t., Somorja. 815. Husz

János, ig. tanító, Felka. 816. Liber József, kir. tanf., Szt-Endre. 817. dr. Pavetils Mihály, főv. kp. tanár, Budapest 818. Sziklai Adolf, főv. tanító, Budapest. 819. Jámbor Gábor, tanító, Mezőhegyes 820. Bedő Dénes, igazg. tanító, Ó-Radna. 821. Borjanovics Pál, szerb tanító, Tisza-Szt-Miklós. 822. Andrejkovics József, tanító, Fehértemplom. 823. Zsutty Béla, tanító, Fehértemplom. 824. Hock Pál, tanító, Túrje. 825. Draskovics Gyula, tanító, Enyiczke.

Adományok a IV. egyet. tanítógyűlés czéljaira. A szétküldött gyűjtő ivenk ujabban a következő adományok érkeztek be hozzám: Az 1295. sz. gy. iven Meltóságos Füllinger Mihály főispán ur 6 frt 55 kr. Az 1772. sz. gy. iven Tek. Kerner János ur 2 frt 40 kr. Ehhez járultak Rumbauer György 20 kr, Kerner János 1 frt, Weber Antal 30 kr. Horváth Antal 20 kr. Weidinger Miklós 30 kr. Schmalz N. 20 kr. Schade Hermann 20 kr. Cséry Krisztina főv. tanító 3 frt. Az 586. sz. gy. iven Tek. Reichl Károly ur 5 frt. A 274. sz. gy. iven Tek. Walter Károly ur 10 frt. Ehhez járult Dolinay Gyula 10 frt.

VEGYESEK.

A IV. egyet. tanítógyűlés f. é. augusztus hó 20-án d. u. 5 órakor a fővárosi »Vigadó« nagytermében tartandó előértekezletének részletes programja.

1. Lakits Vendel végr.-bizottsági elnök üdvözlő és megnyitóbeszéde.
2. Korelnök és korjegyző választás.
3. Péterfy Sándor rendező-bizottsági elnök ajánlata az egyet. tanító-lés tisztikarának megválasztása tárgyában.
4. Az új elnök rövid üdvözlő beszéde; az előértekezlet jegyzőkönyvének hitelesítésére 3 tagnak kijelölése.
5. Somlyay József végrehajtó-bizottsági titkár előterjesztése az egyetemes tanítógyűlés tárgysorozatának megállapítása tárgyában.

A IV. egyetemes tanítógyűlés ünnepélyrendező bizottság elnökségének jelentése.

1. **A nemzeti színház** augusztus 21., 22. és 23-án naponként: támlásszék. I. és II. erkélyre 80 darab ingyen jegyet, s páholyon kívül bármely helyre a jelzett 3 napon 50% árkedvezménnyel 40 darab jegyet bocsájt az egyetemes tanítógyűlés rendelkezésére. Előjegyzések a rendező bizottsági irodában G ö n d ö c s István ünnepély rendező bizottsági elnöknel, a színház látogatást megelőzőleg egy nappal d. e. 9—11 ig fogadhatnak el, s a jegyek mindig az előadási nap reggelén, a gyűlés megkezdése előtt a rendező bizottsági irodában osztatnak ki.

2. **A népszínház** az egyetemes tanítógyűlés tiszteletére augusztus 23-án diszelőadást rendez, mely alkalommal a tanítószág részére 100 drb I. és 50 drb II. erkélyjegyet ingyen; — 100 drb körszékét és 50 drb szöllét 50% árkedvezménnyel bocsájt rengetékezésünkre. Előjegyzések augusztus 22-ének d. e. 10 óráig fogadhatnak el. A jegyek augusztus 23-án reggel a gyűlésmegkezdése előtt a rendező bizottsági irodában osztatnak ki.

3. **A városligeti szinkör** aug. 21-én rendez a tanítógyűlés tiszteletére diszelőadást. Az igazgatóság a diszelőadásra 50 darab ingyen jegyet ajánlott fel. 50% árkedvezményt pedig bármely napra. Az ingyen jegyeket G ö n d ö c s István az ismerkedési esztélyen osztja szét. 50% utalványok, melyek bármely előadásra és bármely helyre érvényesek W a l t h e r Károly, H a j ó s Mihály és G ö n d ö c s Istvánnál kaphatók.

4. **A budai szinkör** az egyetemes tanítógyűlés tiszteletére augusztus 22-én rendez diszelőadást. Krecsányi Ignác ingyen felajánlott 50 drb jegyet. A gyűlés tartama alatt pedig bármely napra és bármely helyre 50% árkedvezményt. Az ingyenyegyekre aug. 21-én d. e. 11 óráig G ö n d ö c s István fogad el előjegyzéseket. 50% utalvány W a l t h e r, H a j ó s és G ö n d ö c s n é l bármikor kapható.

5. **Wulff Ede lovardájában** az egyetemes tanítógyűlés tiszteletére aug. 22-én diszelőadás rendeztetik. Wulff igazgató tagjaink részére a következő kedvezményeket nyújtja. II. hely árának 60 krnak lefizetése mellett az 1 frtos I-ső hely használható. Utalványok G ö n d ö c s Istvánnál válthatók. A cirkuszlátogatást mindig egy nappal megelőzőleg. Ezen utalvány a cirkus pénztára mellett levő titkári hivatalban láttamozható, ez esetben

1 frt lefizetése mellett páholy ülés kapható. Az utalványok aug. 19., 21., 22. és 23-án az esti előadásokra, 20-án pedig csakis a délutáni előadásra érvényesek.

6. **Az állatkert** 30 krnyi belépődíja az egyetemes tanitógyűlés tagjai számára 20 krra szá lttatott le. Igen korlátolt számban ingyen jegy is kapható. Jegyek a rendező bizottsági irodában Göndöcs Istvánnál bármely napon válthatók.

7. **A közuti vasuti társulat** 2000 drb jegyet féláron bocsájtott rendelkezésünkre. Az ó-budai, zugligeti, kőbányai, újpesti vonalokon kívül bármely utvonalon a Duna mindkét partján használhatók, a hidon át azonban nem használhatók. Darabonkint 5 krért G ö n d ö c s Istvánnál válthatók.

8. **A szentendrei helyi érdekű vasuton** az aug. 23-iki ó-budai és aquinkumi kirándulás alkalmával 16 krért oda vissza II. osztályu menetjegyet kapnak gyűlésünk tagjai.

9. **A ráczfürdő** tulajdonosa 150 drb gőzfürdői jegyet ingyen adott, mely szabadjegyek aug. 21., 22. és 23-án használhatók, 25 krért pedig korlátlan számban kaphatók gőzfürdői jegyek ugyancsak G ö n d ö c s Istvánnál.

10. **A S. t. Lukács fürdő** igazgatósága 100 drb gőzfürdői jegyet ingyen bocsájtott rendelkezésünkre, s végül

11. **A császarfürdő** gőzfürdőjét aug. 21-én és 22-én 12—12 gyűlési tag csoportosan reggel 7—9-ig G ö n d ö c s által kiadandó utalvány alapján ingyen használhatja.

Felkérjük a nagygyűlés igen tisztelt tajait, hogy a fentebb jelzett ingyen jegyekért csakis azok jelentkezzenek, kik arra valóban rászorulnak.

A IV. egyetemes tanitógyűlés ünnepély rendező bizottsága nevében:

GÖNDÖCS ISTVÁN, elnök.

— **Az egyetemes gyűlés »Értesítő«-je.** Lapunk ezen számához mellékelve veszik az egyetemes gyűlés tagjai a rendező-bizottságnak azt az »Értesítő«-jét, melyben az 1878-ban tartott III. egyetemes gyűlés által kiküldött »végrehajtó bizottság«-nak egész mostanig terjedő működéséről történeti beszámolás, s a melyben egyuttal a IV. egyetemes gyűlést létrehozó mozgalmaknak is lehető hű képe van adva. Mivel ez az »Értesítő« csak meghatározott számú példányban s kizárólag az egyetemes gyűlés tagjai részére adatik ki, csak is az igazolójegy felmutatása mellett lesz az kapható a rendező-bizottság irodájában, a Vigadó helyiségében.

— **Az egyetemes tanitógyűlés dísztagjai.** Isten kegyelméből még élnek közöttünk veterán tanferfiak, a kik már az 1848-iki általános tanitógyűlésen is részt vettek. Az uttörő munka e régi, érdemes bajnokai iránt az egyetemes gyűlés rendező bizottsága az által róttá le a tisztelet és e ismerés adóját, hogy a IV. egyetemes tanitógyűlés dísztagjaként hívta meg őket. A meghívottak a következők: Brassai Sámuel, Mayer István, Svorényi József, Böszörményi Mihály, Barcen Gábor, Ballagi Mór, Filo Lajos, Frey József, Himpl Ádám, Fusz Ferenc, Jamu József, Jedlik Anyos, Karacs Teréz, Lubrich Ágoston, Mészner József, Nagy Vinceze, Orley János, Sujánszky Antal, Tamásovits Antal.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

J. P. N.-Kaniza. Meg fogja-e állni helyét a »tollforgató« ember a »kardforgató« között? az bizony kérdéses. A kifüntetés azonban mindenkor beeseccs marad. Köszönjük a szíves figyelmet s a kedves megemlékezést. — Sch. J. Arad. Már-már azt hittük, hogy egyetemes gyűlésünkön nem fogunk találkozni. Örülünk a jelentésnek s készséggel jártunk el a megbízásban. — B. L. Budapest. Kár lesz időt vesztegetni arra. Hagyjuk! A szerencsét nem lehet fehérre mosni.

MEGHÍVÓ a IV. egyetemes tanitógyűlés tisztelt tagjai számára. Alulírott könyvkereskedés és könyvkiadóhivatal mély tisztelettel hívja meg a IV egyet. tanitógyűlés t. tagjait az **Andrássy-ut 21 sz. a. palotában lévő nagyszabású üzlethelyiség megtekintésére, ahol az irodalom legujabb termékei megtekintés ezéjéből b. rendelkezésére állanak. Lampel R. féle (Wodianer F. és Fiai) es. és kir. udv. könyvkereskedés kiadóhivatala, Andrássy-ut 21. sz.**

Budapest.

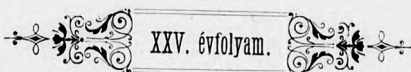
34. szám.

1890. augusztus 20.

NÉPNEVELŐK LAPJA

NEVELÉS-OKTATÁSÜGYI KÖZLÖNY.

A IV. EGYETEMES TANITÓGYÜLÉS HIVATALOS KÖZLÖNYE.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

SOMLYAY JÓZSEF.

KIADÓ:

LAMPEL RÓBERT.

(WODIANER F. ÉS FIAI.)

Megjelenik minden szombaton.

Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz (Budapest, I. ker., Alkotás-
utca 19. sz.); előfizetési pénzek, reclamációk és hirdetések a kiadóhoz, **LAMPEL RÓBERT**
(Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udv. könyvkereskedéséhez, Budapest, Andrassy-ut 21. sz.
küldendők.

BUDAPEST, 1890.

LAMPEL RÓBERT (Wodianer F. és Fiai)

csász. és kir. udv. könyvkereskedés kiadása.

A tankönyv-meghatározásoknál szives figyelembe ajánlva!

Osztályok szerint rendezett jegyzéke

LAMPEL RÓBERT

(WODIANER F. ÉS FIAI)

császári és királyi udvari

könyvkereskedés kiadásában

Budapesten, Andrásy-ut 21. sz. a.

megjelent, és az állami, községi, társulati és magán jellegű népköztartási tanintézetek, kereskedelmi és ipariskolák használatára

a nagymélt. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumtól

általánosan engedélyezett tankönyveknek.

I. osztály.

- Dr. Gööz-Schön-Trájtler. Magyar ABC és Olvasókönyv. (Bevezető rész a Magyar Nemzeti Olvasókönyvekhez.) Az írott rész szövegét előírta Vajda Pál, ára kötve 20 kr.
Fali olvasótáblák, egyttal írásminták a Dr. Gööz-Schön-Trájtler-féle ABC-hez (13 nyomtatott, 13 írott falitábla) 3 frt.
Faludi J.—Szép J. Magyar ABC és Olvasókönyv, ára kötve 20 kr.
Faludi J.—Szép J. Német ABC és Olvasókönyv, ára kötve 32 kr.
Zelliger-féle magyar beszédgyakorlatok (Ungar. Sprachüb.) A német tannyelvű népisk. I. és II. oszt. szám. átdolgozta Spitzer Lipót.
Hortobágyi A.—Könyves K.—Szabó L. Énektani példatár, I. oszt., ára 10 kr.

II. osztály.

- Magyar Nemzeti Olvasókönyv, a II. oszt. szám., ára kötve 30 kr.
*Faludi J.—Szép J. Magyar olvasókönyv II. köt., ára kötve 28 kr.
Faludi J.—Szép J. Német ABC és Olvasókönyv, ára kötve 32 kr.
Belieza J. Magyar nyelvtani kézikönyv, I. füzet a II. oszt. sz. 15 kr.
Vargyas E. Magyar nyelvtan, falusi isk. szám., ára kötve 20 kr.
Erényi M.—Dr. Balassa J. Kis magyar nyelvtan feladattárral, ára kötve 30 kr.
Faludi (Fuchs) J. Számvetési gyakorlókönyv, I. füzet a II. osztály számára, ára kötve 15 kr.
Zelliger-féle magyar beszédgyakorlatok (Ungar. Sprachüb.) A német tannyelvű népisk. I. és II. oszt. szám. átdolgozta Spitzer Lipót.
Hortobágyi F.—Könyves K.—Szabó L. Énektani példatár, II. oszt., ára 15 kr.

III. osztály.

- Magyar Nemzeti Olvasókönyv, a III. oszt. szám., ára 36 kr.
*Faludi J.—Szép J. Magyar olvasókönyv III. köt., ára kötve 36 kr.
Faludi J.—Szép J. Német olvasókönyv. II. kötet, ára kötve 40 kr.
Belieza J. Magy. nyelvt. kézik. II. füz., a III. oszt. szám. ára 20 kr.
Vargyas E. Magyar nyelvtan, falusi isk. szám., ára kötve 20 kr.
Erényi M.—Dr. Balassa J. Kis magyar nyelvtan feladattárral, ára kötve 30 kr.
Faludi (Fuchs) J. Számvetésigyakorlókönyv. II. füzet, a III. osztály számára, ára kötve 18 kr.
Hatsek Ign. Magyarország megyei térképeiből 20 vagy 30 kr.
Hatsek Ign. Magyarország térképe a legújabb megyei beosztás szerint. Minden megye külön színnel színezve ára 20 kr.
Dobóczy L. Gazdasági és kertészeti füzetek I., az elemi fiúiskolák III és IV. osztálya számára, ára 18 kr.
Dobóczy L. Gazdasági és kertészeti füzetek III., az elemi leányiskolák III. és IV. osztálya számára, ára 18 kr.
Hortobágyi A.—Könyves K.—Szabó L. Énektani példatár, III. oszt., ára 20 kr.
Vajda P. Szépirási minták népisk. számára, ára 15 kr és 20 kr.

A miniszteri enged. száma.

16163—1890

16163 - 1890

17358 - 1888

17358 - 1888

Enged. végett betérjesztve.

Enged. végett betérjesztve.

4954—1890

17358 - 1888

17358 - 1888

17358 - 1888

43855 - 1889

Enged. végett betérjesztve.

14539—1889

Enged. végett betérjesztve.

Enged. végett betérjesztve.

4954—1890

17358 - 1888

17358 - 1888

17358 - 1888

43855 - 1889

Enged. végett betérjesztve.

14539—1889

14596—1879

17358—1888

11662—1890

11662 - 1890

Enged. végett betérjesztve.

25924—1889

IV. osztály.

Magyar Nemzeti Olvasókönyv, a IV. oszt. szám., ára kötve 40 kr.	
*Faludi J.—Szép J. Magyar olvasókönyv. IV. köt., ára kötve 44 kr.	4954—1890
Faludi J.—Szép J. Német Olvasókönyv, III. kötet ára kötve 48 kr.	17358—1888
Belicza J. Magy. nyelvt. kézik., III. füz., a IV. oszt. szám. ára 20 kr.	17358—1888
Vargyas E. Magyar nyelvtan falusi isk. szám., ára kötve 20 kr.	17358—1888
Erényi M.—Dr. Balassa J. Kis magyar nyelvtan feladat-tárral, ára kötve 30 kr.	43855—1889
Spitzer L. Német nyelvgyakorló, ára 30 kr.	Enged. végett heterjesztve. 6527—1890
Német nyelvtan, magyar-német és német-magyar gyakorl. föladatakkal, ára kötve 40 kr.	7908—1890
Langraf M. Deutsche Sprachlehre I., ára kötve 36 kr.	17358—1888
*Erényi M. Gyakorl. tanfolyam a német nyelv megtanul. ára 60 kr.	17358—1888
Dallos I.—Torkos L.—Dr. Sonnenfeld Zs. Praktischer Lehrgang zur Erlernung der Ungar. Sprache, I. kötet. ára 36 kr.	46878—1889
Faludi (Fuchs) J. Számvetési gyakorlókönyv. III. füzet a IV. osztály számára, ára kötve 20 kr.	17358—1888
Dr. Brózik K. Földrajz a népisk. IV. oszt. sz., ára kötve 20 kr.	3973—1890
Kuttner S. Első oktatás a földrajzban, a népiskolák IV., V. és VI. osztálya számára. Teljesen átdolgozták Suppan Vilmos és Laukó Albert, ára kötve 30 kr.	14539—1889
*Kuttner A.—M. Mayer. Erst. Unterr. in der Erdbeschreibug 30 kr.	17358—1888
Sehwieker H. J. Geogr. v. Ung. (Német tanny. isk. sz.) kötve 40 kr.	17358—1888
*Kuttner A. Krátky zemepis na uhorska Krajinu, ára kötve 36 kr.	17358—1888
*Mayer M. A magyar irodalomtört. rövid vázlata, ára 20 kr.	17358—1888
Lange H.—Dr. Cherven Fl. Elemi iskolai atlasz, 2-dik bővített kiadás. 13 színezett lapon. ára 40 kr.	14539—1889
Hatsek I. Magyaror. megy. térk., ugy mint a III. oszt. ára 20 kr.	14596—1879
Hatsek I. Magyarország térképe, mint a III. oszt. ára 20 kr.	17358—1888
Dobóczy L. Gazdas. és kert. füz., mint a III. oszt. ára 18 kr.	11662—1890
Hortobágyi A.—Könyves K.—Szabó L. Énektani példatár, IV. oszt., ára 20 kr.	Enged. végett heterjesztve. 25924—1889
Vajda P. Szépirási minták népisk. számára, ára 15 kr és 20 kr.	

V. osztály.

Magyar Nemzeti Olvasókönyv, az V. oszt. szám. ára kötve 62 kr.	4954—1890
Belicza J. Magyar nyelvtani kézikönyv. IV. füzet, az V. és VI. osztály számára, ára 40 kr.	17358—1888
Vargyas E. Magyar nyelvtan falusi isk. szám., ára kötve 20 kr.	43855—1889
Erényi M.—Dr. Balassa J. Kis magy. nyelvt. feladat. ára köt. 30 kr.	Enged. végett heterjesztve.
Dallos J.—Torkos L.—Dr. Sonnenfeld Zs. Praktischer Lehrgang zur Erlernung der Ungar. Sprache, I. kötet, ára 36 kr.	46878—1889
*Dallos I. Prakt. Lehrg. zur Erlern. d. ung. Sprache, II. köt. ára 36 kr.	17358—1888
Spitzer L. Német nyelvgyakorló, ára 30 kr.	6527—1890
Német nyelvtan, magyar-német és német-magyar gyakorl. föladatakkal, ára kötve 40 kr.	7908—1890
*Erényi M. Gyakorl. tanfol. a német nyelv megtanulására, 60 kr.	17358—1888
Langraf M. Deutsche Sprachlehre I., ára kötve 36 kr.	17358—1888
Langraf M. Deutsche Sprachlehre II., ára kötve 36 kr.	8711—1890
Kuttner S. Első oktatás a Magyarok történetében. Teljesen átdolgozták Suppan V. és Laukó A., ára kötve 30 kr.	14539—1889
Kuttner A.—W. Suppan. Erst. Unt. i. d. Ung. Geschichte köt. 30 kr.	19833—1889
*Kuttner A. Krátky Dejepis Uhorska, ára kötve 30 kr.	17358—1888
Vargyas E. Magyarok története. Falusi isk. sz., ára kötve 20 kr.	7487—1890
Dr. Csiky K. Alkotmánytan népiskolák számára ára kötve 24 kr.	42931—1889
Mayer M. Rövid Alkotmánytan, ára 16 kr.	7908—1890
*Gajdos—Mayer Gy. Alkotmánytan, ára 30 kr.	17358—1888
*Mayer M. Verfassungslehre, ára 20 kr.	17358—1888
Dr. Brózik K. Földrajz a népisk. V. oszt. sz., ára kötve 30 kr.	3973—1890
Kuttner S. Első oktatás a földrajzban. A népiskolák IV., V. és VI. osztály számára teljesen átdolgozták Suppan V. és Laukó G. ára 30 kr.	17358—1888
*Kuttner A.—M. Mayer. Erster Unterricht in der Erdbeschreibung, ára kötve 30 kr.	17358—1888
*Kuttner A.—M. Mayer. Kleine Schulgeogr. ára füz. 48, köt. 60 kr.	14358—1889
*Kuttner A. Krátky zemepis na uhorska Krajinu, ára kötve 36 kr.	17358—1888
*Mayer M. A magyar irod. történet rövid vázlata, ára 20 kr.	17358—1888
Lange H.—Dr. Cherven Fl. Elemi isk. atlasz, ára 40 kr.	14539—1889

Hatsék I. Magyarország térképe mint a IV. osztályban ára 20 kr.
Kuttner S. Kis Természettan. Teljesen átdolg. **Suppán V.** ára 36 kr.
Dr. Heller Ágost. Természettan és chemia eleme. ára kötve 40 kr.
Kuttner A.—W. Suppán. Kleine Naturlehre, ára kötve 30 kr.
Báthory Nándor. Természetráj a népisk. szám., 78 kép.,
 ára kötve 40 kr.
Kuttner S. Első oktatás a Természetrájban. Teljesen átdolgozták **Suppán V.** és **Kozoeca T.**,
 ára kötve 40 kr.
 ***Kuttner A.—A. Suppán.** Erster Unterr. i. d. Naturgesch. ára 36 kr.
Vargyas E. Természetráj módszeres előadásban, ára kötve 20 kr.
Kakujay K. Természetráj, ára 60 kr.
Kakujay K. Naturgeschichte, ára 60 kr.
Buza J. Naturgeschichte, ára kötve 40 kr.
Dr. Csapódi István, Dr. Gerlóczy F. Egészségtan. népisk. számára, ára kötve 24 kr.
Dobóczy L. Gazdasági és kertészeti füzetek II., az elemi fiúiskolák V. és VI. osztálya számára.
Dobóczy L. Gazdasági és kertészeti füzetek IV., az elemi leányiskolák V. és VI. osztálya számára.
Hortobágyi A.—Könyves K.—Szabó L. Énektani példatár, V/VI. oszt., ára 30 kr.
Váida P. Szépirási minták népisk. számára, ára 15 kr és 20 kr.

VI. osztály.

Magyar Nemzeti olvasókönyv, a VI. osztály számára ára 64 kr.
Dr. Brózik K. Földrajz a népisk. VI. oszt. sz., ára kötve 20 kr.
 Magyar nyelv, Német nyelv, Magyarok története, Alkotmánytan, Földrajz, Atlasz. Természettan. Természetráj és Gazdaságtan. Egészségtan, Énektani példatár és Szépirási minták ugy mint az V. oszt.

A miniszteri enged. száma
17358—1888
14539—1889
15354—1890
42042—1889
6326—1890
14539—1889
17358—1888
7487—1890
17358—1888
17358—1888
7491—1890
12755—1890
11662—1890
4068—1885
Enged. végett heterjesztve. 25924—1889
4954—1890
3973—1890
Engedélyezve a fenti számok alatt.

Van szerencsém a honi sajtó által valóban igen kedvően fogadott, a

„Magyar Közmondások Könyve“

ez. művemet — mely a közmondásokról irt tanulmányon kívül kerek 10 ezer válogatott magyar közmondást, példabeszédet és szólásmódot tartalmaz — b. figyelmébe és pártfogásába ajánlani.

Egy példány ára — tekintve a könyv bő terjedelmét — 2 firt, míg az u. n. külön lenyomat »A Közmondásokról« című füzet ára csak 50 kr.

Megrendelhető és kapható Lampel-Wodianer budapesti könyvkereskedő főbizományosomnál (az Andrássy-utlon), nálam Pécsen (az Ágoston-téren), valamint minden könyvkereskedésben.

Hazafias üdvözlettel:

Sirisaka Andor,
pécsi tanító.